

Athugasemd frá LS í samráðsgátt stjórnvalda
um drög að reglugerð um tímabundnar lokanir
á veiðisvæðum á grunnslóð við Ísland

26. apríl 2019

LS lýsir ánægju sinni með að við gerð reglugerðardraganna hafi verið komið til móts við sjónarmið smábátæigenda við Faxaflóa og Breiðafjörð að handfæri skyldu undanþegin fyrirhuguðum lokunum á eftirtöldum svæðum:

- Á Búðagrunni – austur frá Arnarstapa og suður að Þormóðsskeri
- Út af Búlandshöfða
- Á norðanverðum Breiðafirði.

Það er LS hins vegar áhyggjuefni að ekki hafi verið komið til móts við sjónarmið sambandsins sem fram kom í meðfylgjandi kafla í bréfi þess til Atvinnuvegaráðu-neytisins dagsett 6. janúar 2016. LS harmar slíkt þar sem um er að ræða umhverfi félagsmanna sem þeir hafa lífsviðurværi af að nýta:

„Skyndilokanir

LS leggur til að allsherjarúttekt verði gerð á skyndilokunum og árangur þeirra metinn. Félagið hefur lengi haft þá skoðun að viðmiðunarmörk verði að vera fljótandi. T.d. er ástæða til þess nú að færa þau niður í 50 cm í þorski. Þá telur LS ástæðu til að aldursgreining verði ávallt gerð áður en ákvörðun er tekin um reglugerðarlokanir. Það þurfi að vera hafið yfir allan vafa að ekki sé lokað á veiðar á 4 ára og eldri fiski sem myndar veiðistofn. Reglugerðarlokanir vegna ítrekaðra skyndilokana standi ekki lengur en 6 mánuði.

Þá leggur LS til að verði það niðurstaða úttektar að rétt sé að halda í skyndilokanir muni lokanir miðast við einstaka báta við línu- og handfæraveiðar sem gerast ítrekað sekir um veiðar á smáfiski. Eftirfarandi var samþykkt á aðalfundi LS 2015 er varðar skyndilokanir:

„Aðalfundur LS fer þess á leit að handfærabátar sem ítrekað eru staðnir að því að brjóta reglur um hlutfall smáfisks í afla skulu sæta viðurlögum, í stað þess að öllum bátum á veiðislóðinni sé refsað með skyndi- og reglugerðarlokunum.“

Svæðalokanir við Ísland ekki byggðar á rannsóknum

LS vekur athygli á að á fylgiskjali 15 „Greinargerð Hafrannsóknastofnunar um gildi lokana veiðisvæða“ í lokaskýrslu starfshóps um endurskoðun á veiðarfærum, veiði- og verndunarsvæðum koma fram upplýsingar sem ættu að nægja til að fallið verði með öllu frá fyrirhuguðum lokunum á veiðar með línu og handfæri.

„Svæðalokunum við Ísland hefur aldrei verið fylgt úr hlaði með rannsóknáætlunum um það hvernig meta skuli áhrif aðgerðanna. Það hefur frekar verið tekið sem gefið að sú aðgerð að beina fiskiskipum frá

*smáfiski/hrygningarfiski hljóti að hafa jákvæð áhrif og auka afrakstur.
Þessi skortur á gögnum hefur þýtt að til lengri tíma hefur reynst erfitt að
standast þrýsting hagsmunaaðila um opnun svæðanna.”¹*

Síðar í þessum kafla er vitnað í Jaworski o.fl. (2006) sem notuðu gögn úr stofnmælingum til að skoða þróun í magni og stærð fiska innan friðunarsvæða á Digranesflaki og Breiðdalsgrunni og báru saman við aðliggjandi veiðislóð. Fyrstu niðurstöður sýndu að lokun hefði haft jákvæð áhrif á ýsu og skrápflúru á Digranesflaki og ýsu og þorsk á Breiðdalsgrunni. Áhrifin á Breiðdalsgrunni hefðu gengið til baka þegar svæðið var opnað aftur fyrir veiðum.

*„Þrátt fyrir þennan mun milli friðunarsvæða og veiðislóðar er ekki hægt
að fullyrða út frá þeim gögnum að friðunarsvæðin hafi leitt til aukins
afraksturs viðkomandi fiskistofna.”¹*

Um skyndilokanir

I. Upphafið var magnveiði –

engin áform voru um lokun á veiðar með línu og handfærum

Við skoðun á tilurð skyndilokana og því sem hefur verið skrifað um aðgerðina er ekki annað að sjá en hún hafi verið miðuð við magnveiði². Sá skilningur fæst best staðfestur með að líta til þess að ákvarðanataka um lokun taki stuttan tíma.

Lokanir á önnur veiðarfæri en troll hefjast ekki fyrr en um tveimur áratugum eftir fyrstu skyndilokunina, þegar lokað er á línuveiðar. Fljótt eftir að strandveiðar voru lögleiddar eru handfæri sett undir sama hatt og togveiðarfæri, hvað varðar verndun á smáfiski. Undirritaðir furða sig á þessum ákvörðunum sem eiga ekkert skylt við upphafleg áform skyndilokana.

II. Ekki byggt á niðurstöðum rannsókna

Á grundvelli þess að engar vísindagreinar er að finna um slíkar aðgerðir hefði Hafrannsóknastofnun átt að benda veiðieftirlitsmönnum Fiskistofu á að mælingar af þessu tagi væru óparfar. Hvers vegna slíkt var ekki gert er LS hulin ráðgáta. Ákvæði reglugerðar sem hér er til umfjöllunar og taka til lokana á línu og handfæri hafa því ekki stoð í heimi vísindanna, þau eru byggð á vanþekkingu og lífseigri klisju „að eitt skuli yfir alla ganga“.

¹ Lokaskýrsla starfshóps um endurskoðun á veiðarfærum, veiði- og verndunarsvæðum / bls. 130

² Saga skyndilokana – Sigfús Sjöpká

III. Veidum er sjálfhætt

Við handfæraveiðar er afrakstur af einu rennsli aðeins örfáir fiskar. Þá er gjarnan brugðist við með því að draga upp og leita annað. Það sama má segja um línuveiðar dagróðrabáta, hver lína lögð á bletti þar sem verðmikill fiskur er. Skili balinn tömu rusli er sjálfhætt vegna kostnaðar við línuna. Þessu er öðruvísi farið við togveiðar þar sem afli í hverju hali er í tonnavís. Líklegt er að fiskifræðingar hafi haft þetta að leiðarljósi þegar ráðist var í átak gegn smáfiskaveiðum í formi skyndilokana árið 1976.

IV. Einsdæmi meðal þjóða

Við eftirgrennslan er Ísland eina landið í veröldinni sem heftir handfæraveiðar á þennan hátt. Það er krafa undirritaðra að skyndilokunum vegna handfæraveiða verði tafarlaust hætt. Þá verði Hafrannsóknastofnun krafín svara um á hvaða rannsóknum hún hafi byggt tillögur sínar um að bann við veiðum með handfærum á undanförunum árum og mikilvægi þess fyrir uppbyggingu þorskstofnsins.

V. Árangur undir væntingum

Undirrituðum þykir rétt að halda því til haga að þrátt fyrir að sókn í þorsk hafi á árinu 2017 aðeins verið 18%, eða innan við helmingur þess sem hún var 1975 (40%) og veiðidánartala 3 ára þorsks hafi aldrei farið yfir 0,2 og 4 ára þorsks verið undir 0,2 sl. 23 ár, eða frá árinu 1995, bólar ekkert á að heimilt verði að veiða 500 þúsund tonn eins og haldið var fram á þeim tíma (Svarta skýrslan, okt. 1975).

„Talið er að hámarksafrakstur þorskstofnsins sé nær 500 þúsund tonn á ári. Til þess að ná þeim afla þarf að fullnægja eftirfarandi skilyrðum:

1. *Að minnka núverandi heildarsóknarþunga í þorskinn um helming.*
2. *Að koma í veg fyrir veiði smáfisks, þriggja ára og yngri og draga verulega úr veiðum á fjögurra ára fiski.*

Útreikningar sýndu að til þess að ná hámarksafrakstri úr hverjum árgangi má veiðidánartala 3-4 ára þorsks ekki vera hærri en 0,2.”³

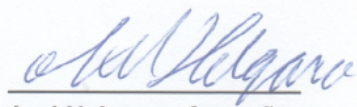
Íslenskir útgerðar- og sjómenn eru orðnir langeygir eftir þeim árangri sem þarna er vitnað til. Til þess færðu þeir fórnir þar sem fá dæmi eru um.

LS ítrekar þá skoðun smábátæigenda að handfæraveiðar eru ekki, og geta ekki orðið, vandamál sem vinnur gegn uppbyggingu fiskistofna.

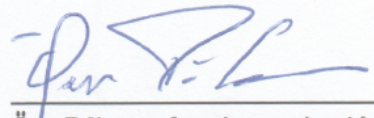
³ Friðun svæða og skyndilokanir á Íslandsmiðum – Sögulegt yfirlit / Sigfús A. Schopka / Reykjavík 2007 / bls. 47-48

LS tekur heilshugar undir sjónarmið sem komið hafa fram í athugasemdum einstakra svæðisfélaga.

Virðingarfyllst

Axel Helgason formaður

Örn Pálsson framkvæmdastjóri